

Dejiny audiovizuálnej produkcie 1

Akademický rok: 2025/2026

Semester: letný

Vyučujúci: Mgr. Jozef Mergeš, PhD., univ. doc.

Kód predmetu: 1ISM Km/DAVP1/22

Súhrn:

Predmet sa zaoberá najdôležitejšími fázami vývoja audiovizuálnej produkcie pred Druhou svetovou vojnou. Zameriava sa teda prevažne na film, čiastočne na pokusné televízne vysielanie, na vzťah filmu k iným médiám a umeniam, a vôbec na jeho celkový charakter a fungovanie. Prínos chápania vývoja filmu a iných audiovizuálnych médií tkvie hlavne v analógii k chápaniu súčasných nových trendov vo vizuálnej komunikácii ako dočasných, premenlivých a stále podliehajúcich toku času (médiá sa neustále vyvíjajú). Filmy, ktoré dnes pozeráte v televízii či na streamovacích platformách raz kdesi „začali“, uvedomiť si ich počiatok znamená chápať ich dnešný účel a užitočnosť.

Absolvent predmetu dokáže (z infolistu, doplnené):

- rozoznať intermediálne vzťahy v diskurze audiovizuálnych médií z obdobia pred 2. svetovou vojnou (pozostatky týchto vzťahov badáme aj dnes – napr. vzťah medzi filmom a hudbou, divadlom, literatúrou a pod.),
- vymedziť základné ekonomické, technologické a estetické vývojové etapy v oblasti filmu a televízie (film nebudeme chápať len ako umenie, ale aj ako priemyselný produkt a technológiu),
- definovať dynamiku spoločenských procesov súvisiacich s vnímaním audiovizuálnych obsahov v sociálno-kultúrnej praxi (film ovplyvňuje „nás“ a „my“ ovplyvňujeme film; veľa ľudí si prostredníctvom hraných filmov buduje určitú ideu o niečom, napr. o spravodlivosti právneho systému v USA, o historických súvislostiach súvisiacich s historickými osobnosťami a pod.),
- zaradiť konkrétne audiovizuálne dielo alebo skupinu diel a jeho autora alebo autorov do dobového kontextu a uvažovať o prínose týchto diel k utváraniu súčasných obsahov v audiovizuálnom prostredí (toto Vám pomôže aj vo vzťahu k chápania súčasného mediálneho obsahu),
- klasifikovať z chronologického hľadiska dejiny filmu a dejiny televízie v medzinárodnom kontexte (to je taká povinná jazda, samozrejme, roky sa učiť nebudeme, ale významné mená áno),
- definovať rozvoj, ustálenie a rysy klasického hollywoodskeho naratívneho filmu a jeho alternatív (ide o najpopulárnejší druh filmu v súčasnosti, vysvetlíme prečo),

- vymedziť osobitosti jednotlivých filmových smerov a hnutí (to sú tie významné mená).

Stručný obsah prednášok a seminárov (z infolistu)

Pozn.: Jednotlivé témy nie sú zoradené chronologicky. Často ide o prierezové témy.

- Možnosti audiovizuálneho zaznamenávania reality. Vynálezy potrebné k zostrojeniu kinematografu a k uplatneniu televízneho vysielania. Audiovizualita ako atraktívny spoločenský fenomén začiatku 20. storočia. Audiovizuálna kultúra v období modernity.
- Dynamika spoločenského statusu filmu vo vzťahu k iným umeniam v 1. polovici 20. storočia.
- Propagačný diskurz audiovizuálnych médií. Filmový trailer, filmový plagát, High Concept. Kontrola filmových obsahov – filmová cenzúra. Filmové týždenníky – na ceste k televíznemu spravodajstvu.
- Rozvoj audiovizuálnych technológií: zvuk – spolupráca filmových a nahrávacích spoločností; od čiernobieleho k farebnému filmu; prvé pokusné televízne vysielania; rozvoj kontinuálnej strihovej skladby; technológie animácie.
- Vznik prvých filmových spoločností v USA a vo Francúzsku. Taliansky monumentálny film, škandinávská škola. Zlatý vek nemého filmu v Európe: nemecký expresionizmus, sovietska montáž, francúzsky impresionizmus.
- Nemý film v Hollywoode – ekonomika, vznik štúdiového systému. Seriál ako nový druh rozprávania. Ustanovenie tradičného naratívneho filmu. Rozvoj dokumentárneho filmu.
- Zlatý vek Hollywoodu. Nové žánre v americkom filme (hudobný film, gangsterka, horor, komédia, epický veľkofilm, dobrodružný film). „Film noir“.

Odporúčaná literatúra:

- BORDWELL, D. – THOMPSONOVÁ, K.: Umění filmu – Úvod do studia formy a stylu. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2012.
- CASETTI, F.: Filmové teorie 1945 – 1990. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2008.
- CIEL, M.: Pohyblivé obrázky. L. C. A., 2006.
- COOKE, M.: Dějiny filmové hudby. Praha: Casablanca a Nakladatelství Akademie múzických umění, 2011.
- Časopis Kino-Ikon.
- MACEK, V. – PAŠTÉKOVÁ, J.: Dejiny slovenskej kinematografie. Martin: Osveta, 1997.
- MONACO, J.: Jak číst film. Praha: Albatros, 2004.
- NOWELL-SMITH, G. (ed.): The Oxford History of World Cinema. Oxford University Press, 1997.
- SZCZEPANIK, P. (ed.): Nová filmová historie. Praha: Hermann a synové, 2004.
- THOMPSONOVÁ, K. – BORDWELL, D.: Dějiny filmu. Praha: Akademie múzických umění v Praze/Nakladatelství Lidové noviny, 2007.
- ULRICH, G. – PATALAS, E.: Dejiny filmu. Bratislava: Tatran, 1968.

Ukončenie predmetu

Predmet je ukončený priebežným hodnotením (ústna odpoveď).

Najneskôr dva týždne pred vyskúšaním budú k dispozícii všetky otázky, ktoré budú súčasťou preverovania vedomostí, a potom z týchto otázok bude vyžrebovaný vopred známy počet otázok. Odpovedať sa bude bez prípravy. Riadny termín bude k dispozícii počas posledného týždňa výučby, opravný termín počas skúškového obdobia.

Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia ústnej odpovede a hodnotenia aktivity študenta počas seminárov. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 90 %, na získanie hodnotenia B 80 %, na hodnotenie C najmenej 70 %, na hodnotenie D 60 %, na hodnotenie E najmenej 50 %. Študent, ktorý získa menej ako 50 %, bude hodnotený stupňom FX.

Aktivita na seminároch: Počas semestra študenti vypracujú minimálne tri čiastkové úlohy súvisiace s preberanou témou (odovzdávajú sa elektronicky v stanovenom termíne; rozsah a formálna stránka sú uvedené v špecifickom materiáli predstavenom v rámci seminára). Vypracované úlohy potom budú súčasťou konečného hodnotenia, ale **ak nebudú hotové v týždni pred posledným týždňom výučby**, študent **nebude mať možnosť absolvovať ústnu odpoveď v prvom termíne** a automaticky dostane za prvý termín ústnej odpovede FX. Súčasťou práce na seminároch je aj povinné vypracovanie „ppt“ prezentácie súvisiacej s obsahovou náplňou predmetu (tému schvaľuje vyučujúci po dohode).